

2010
Internationaal
jaar van de
biodiversiteit

Weidebeekjuffer: kensoort voor levende waterlopen. Foto Jules Robijns

GEEFOMNATUUR:

GEZOCHT € 200 000 VOOR 100 HA EXTRA NATUUR IN INTERNATIONAAL JAAR VAN DE BIODIVERSITEIT

2010 Internationaal jaar van de biodiversiteit: countdown loopt door

Samen werken aan biodiversiteit staat volop in de actualiteit. De 'countdown 2010' waarbij de Europese regeringsleiders zich in 2001 geëngageerd hebben om de achteruitgang van de biodiversiteit tegen 2010 te stoppen, nadert zeer snel. 2010 is daarenboven door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het *Internationaal jaar van de biodiversiteit*. Ondertussen heeft een duidelijke evaluatie binnen Europa uitgewezen dat de achteruitgang van de biodiversiteit nog steeds zeer snel gaat. 80% van de prioritaire leefgebieden, 50% van de soorten en 40% van de vogelsoorten zijn in een slechte staat van

instandhouding (mid-term review E.U. december 2008). Vooral soorten gebonden aan stromend water, heide, graslanden en het landbouwsysteem verdwijnen razendsnel. Daarentegen kunnen in beschermde gebieden zoals het Natura 2000-netwerk een reeks zelfs zeldzame soorten zich handhaven, en soms enigszins herstellen.

Ecosysteem platteland functioneert niet meer: ecosysteemdiensten in gevaar

Recent publiceerde de Royal Society for the Protection of Birds in Groot-Brittannië een rapport over de toestand van de gewone soorten. Groot alarm: soorten die typisch zijn voor en spontaan geassocieerd worden met

GeefomNatuur

www.geefomnatuur.be • € 200 000 voor 100 ha

het landelijk gebied, zoals koekoek, wielewaal, zomertortel, gorzen, verdwijnen uit het landschap. Vandaar de noodoproep: *Keep common birds common!* De situatie is hier niet anders dan in Groot-Brittannië: ook bij ons gaan de akkervogels dramatisch achteruit. Wilde bijen en bestuivers, vlinders zoals de kleine vos, die tot voor kort algemeen waren, verdwijnen eveneens. Kortom het systeem platteland functioneert niet meer. De productie van ecosysteemdiensten komt in gevaar. Het landschap is kaal: de akkers zijn door gebrek aan landbeheer supergevoelig voor erosie en bij elke regenbui die langer dan 15 minuten duurt, stromen tonnen leem door de straten met enorme schade voor bewoners en overheden tot gevolg. Een geïntegreerde benadering dringt zich op. De huidige subsidiestromen (technisch MTR: bedragen zijn publiek en staan op openbare site) - die voor doorsneelandbouwbedrijven schommelen tussen € 40000 en € 80000 per jaar en bedrijf - zouden moeten worden gekoppeld aan een meetbare versterking van landschap, biodiversiteit, land- en waterbeheer en van de ecosysteemdiensten door de landbouw(er). Toekomstgerichte performante landbouw zal aldus samengaan met een fraai en levend landschap, met natuur, met waterretentie en met belevingsruimte voor bewoners en recreanten. Dat betekent een ombuiging van de subsi-

diestromen in de zin van: 'publieke gelden voor publieke diensten'. De landbouwer die hieraan meewerkt, mag er ook beter van worden. Het gevolg zal zijn dat soorten eigen aan het landbouwgebied zoals de veldleeuwerik of de grauwe gors terug in het beeld van het platteland verschijnen.

Biodiversiteit is meer dan in stand houden van zeldzame soorten en natuurgebieden

Het Europees biodiversiteitsbeleid focust zich op de Natura 2000-gebieden en zeldzame habitatsoorten. Dat is belangrijk, maar de versterking van natuurgebieden moet aangevuld worden met de zorg voor kwaliteit in het hele landschap en de biodiversiteit daarbinnen. *Keep common birds common!*: de 'gewone' soorten zijn voor de instandhouding van de biodiversiteit even cruciaal als het creëren van duurzame leefgebieden voor de prioritaire en zeldzame soorten. Nu zijn alle actoren zoals Boerenbond, Voka, Unizo en heel het middenveld betrokken bij het proces voor de uitwerking van de instandhoudingsdoelstellingen voor het groenste groen, nl. de Europese habitatgebieden, maar in de rest van het platteland wordt niet de minste betrokkenheid van andere actoren dan de landbouw geduld: een onhoudbare toestand.

Op de voorgrond beheerd natuurgebied, op de achtergrond landschappelijk fraai agrarisch gebied met taluds. Foto Jules Robijns

Subsidiëring landbouw: publiek geld voor publieke diensten

Aandacht voor de Europese natuur mag geen voorwendsel zijn om tezelfdertijd de rest van het landelijk gebied volledig te laten 'segregeren'. In die visie worden landschapselementen en agrarische natuur als zonevreemd beschouwd en, erger nog, als dusdanig bestreden. Het platteland moet meer zijn dan één aaneengesloten maïsakker van Brussel tot Oostende en meer dan een goedkope vestigingsplaats voor loodsen en stallen allerhande, en waarbij je per hectare landbouwgrond hier nog eens 5 ha in het zuiden moet tellen voor de productie en toelevering van veevoeder. Bij natuurinrichting zit de georganiseerde landbouw mee in alle beslissingscomités, idem voor de instandhoudingsdoelstellingen, maar bij de ruilverkaveling is de georganiseerde natuurbeweging niet betrokken in de beslissingsstructuren. Dat geldt voor alle ontwikkelingen in het agrarisch gebied. Kijk naar de stal van Meldert. Het verlenen van een bouwvergunning door minister Muyters voor de stal van Meldert, die komt te liggen in een uniek landschap van cultuurhistorisch belang en met hoge biodiversiteit, levert nogmaals het bewijs. Het enige argument voor de vestiging is: het is agrarisch gebied en daarin kan elke vestiging van nieuwe bedrijven en infrastructuur van dichtbij of veraf samenhangend met landbouw. En dat terwijl dagelijks vele bestaande landbouwbedrijven, ook in agrarisch gebied, door stopzetting van bedrijfsactiviteit de facto een andere functie krijgen. Als vestiging op deze plaats mogelijk is, dan is er wat mis met de regels voor vestiging van bouwwerken in agrarisch gebied. En er is wat mis. De case Meldert moet een hefboom zijn om dit te veranderen. De verontwaardiging is groot. Het laatste woord hierover is nog niet gesproken.

Charteractie in Brabantse gemeenten en provinciale biodiversiteitscampagne 2010

Intussen loopt de campagne Countdown 2010 van Natuurpunt Oost-Brabant als een sneltrein. In zeventien Oost-Brabantse gemeenten zijn er charters ondertekend tussen de gemeente en Natuurpunt Oost-Brabant. De gemeenten engageren zich concreet om op vier domeinen te werken aan de versterking van de biodiversiteit: gebiedsgericht beleid met de versterking en de uitbouw van de natuurgebieden en het bevorderen van kwaliteitsvolle open ruimte, het soortgericht beleid met o.m. gemeentelijke aandachtsoorten, beleid rond natuur in stad en dorp en gericht op de doelgroepen en tot slot sensibilisatie. Het is toe te juichen dat intussen ook de Provincie Vlaams-Brabant samen met de Regionale Landschappen gestart zijn met een biodiversiteitscampagne: elke gemeente wordt uitgenodigd om een zevental gidssoorten voor een goed leefgebiedenbeleid aan te duiden. Soorten en leefgebieden zijn onafscheidelijk met elkaar verbonden. De charteractie van Natuurpunt Oost-Brabant en de provinciale biodiversiteitscampagne kunnen goed in elkaar gepast worden en een ijzersterke hefboom vormen om de soorten en de leefgebieden te versterken. Op deze wijze kan in 2010 met volle energie gewerkt worden aan de invulling van het Internationaal

Natuurontwikkeling Velpevallei-Paddepoel: bloeiende veenwortel koloniseert nieuwe waterpartij. Hotspot voor biodiversiteit. Foto Jules Robijns

jaar voor de biodiversiteit tot in elke Vlaams-Brabantse gemeente. We steken onze hand uit om samen met de provincie de slagzin 'Partners voor meer biodiversiteit en meer natuur' waar te maken.

Door Natuurpunt beheerde gebieden: kerngebieden en sterkhouders van biodiversiteit

In 2010 vieren we ook 25 jaar Natuurfonds Hageland. Samen met Natuurpunt Beheer konden in Midden- en Oost-Brabant niet minder dan 3025 ha natuurgebied uitgebouwd worden als schatkamers voor biodiversiteit en natuurbeleving. Ook hier zeggen we een welgemeende dank aan de Provincie Vlaams-Brabant voor de ondersteuning van het aankoopbeleid van natuurgebieden door Natuurpunt. Uit de analyses in onze streek blijkt dat de toestand van de biodiversiteit er zonder deze gebieden veel negatiever zou uitzien. Deze gebieden zijn de sterkhouders en de kerngebieden voor soorten. Ze worden geassocieerd met een hele reeks van natuurbeelden: zowel de klassiek beheerde (maaïen en begrazen) graslanden, de ruigere natuur als de bossen. Deze gebieden zijn biodiversiteit in veelvoud; een succesverhaal. Ze vormen de uitstralingspunten voor verspreiding

*Rosdel: na 7 jaar natuurbeheer op voormalige akker ziet Rosdel er zo uit: één tapijt bloeiende margrietten.
Foto Jules Robijns*

van soorten. Ze laten biodiversiteit beleven, voelen en proeven. Ze zijn zeer effectief op vlak van duurzame biodiversiteit maar ook van betrokkenheid en medegebruik, van landschapsbeleving, landbeheer en streekidentiteit. En ze worden gedragen door vrijwillige natuurteams die waarde geven aan natuur.

Campagne: GeefomNatuur, € 200 000 voor 100 ha in biodiversiteitsjaar

Tijdens het jaar van de biodiversiteit willen we de inspanningen die de teams vrijwillig natuurbeheer leveren om meer natuur mogelijk te maken, extra in de kijker stellen. Dus: mensen die zich inzetten voor biodiversiteit meer kansen geven om resultaten te bereiken. En daarboven willen we met de actie *GeefomNatuur: gezocht € 200 000 voor 100 ha extra natuur* uitdrukkelijk tonen dat we niet alleen over biodiversiteit spreken maar dat een team van betrokken mensen zich daadwerkelijk inzet voor een ambitieuze doelstelling. We nemen samen een concreet engagement om de achteruitgang van de biodiversiteit om te buigen, niet alleen vrijblijvend met woorden maar met concrete daden. Tijdens het Internationaal jaar voor de biodiversiteit willen we aan alle beleidsvoerders van gemeenten, provincie en Vlaams gewest tonen dat de inzet voor beheerde natuurgebieden gedragen wordt door brede lagen van de bevolking, zelfs in crisistijd, en ook in de toekomst ondersteuning verdient.

Engagement en inzet voor beheerde natuur complementair met aandacht voor natuur en biodiversiteit in het hele landschap

Dat is onze inzet voor het biodiversiteitsjaar 2010: een engagement nemen voor meer beheerde Natuurlandpunten, en hierbij werken met een gedurfde en meetbare taakstelling, én tegelijkertijd een niet-aflatende aandacht voor een kwaliteitsvol landschap vol biodiversiteit op het platteland en biodiversiteit dicht bij huis in stad en dorp. Dit samen met de charteractie en de provinciale biodiversiteitscampagne is voor ons het biodiversiteitsjaar 2010.

Kortom:

Geef om natuur en 'Keep common birds common!'

Hugo Abts
23 oktober 2009
Voorzitter
Natuurpunt Oost-Brabant

